

Pledoaria Părintelui VASILE LUCACIU, preot greco catolic, pentru drepturile românilor din Ardeal, la Procesul Memorandiștilor de la Cluj - 1894
(Text din piesa-document "Părintele VASILE LUCACIU - erou și martir" de Dan Tărchilă)

Mottouri-:" Cântă mierla prin păduri, of, of, of,

Robu-i Lucaci la unguri..." (Din "Doina lui Lucaciu ")

" Niciun român nu s-a născut vreodată rob !" (Pr. Vasile Lucaciu).

Domnilor judecători, domnilor jurați, onorată curte !Am fost aduși aici, în fața dumneavoastră pentru a răspunde de faptele noastre, dar mai ales de cugetul nostru care este autorul acestor fapte. N-ar fi trebuit să ne chemați la judecată! Ar fi trebuit ca mai întâi să vă cercetați

propria conștiință și să vă-ntrebați dacă un popor poate fi acuzat pentru că dorește să fie liber; fiindcădumneavoastră vreți, de fapt, să judecați poporul Român...Dar nici un popor nu are dreptul să judece un alt popor. Atâta timp cât trăim pe pământul nostru, ce argumente pot fi invocate pentru a ni se impune stăpâni dinafară? Permiteți-mi să vă răspund: Nici unul! Pentru că nici un român nu s-a născut vreodată rob !

Domnilor judecători, noi avem două mii de ani de patrie! Există vreo forță în lume care să facă istoria să uite acești două mii de ani ???

Și chiar dacă ar îndrăzni cineva, să-ncerce numai!!! Secolele vor rămâne și pe mai departe în noi, fiindcă le purtăm cu fiecare cuvânt pe care-l rostim și în credința noastră.

Onorată curte! Priviți acești> oameni care au umplut această sală de judecată și care vă privesc tăcuți și acuzatori; sunt preoți și țărani, profesori și studenți care au venit din toate colțurile Transilvaniei pentru a asista la procesul nostru. Nu sunt ei, oare, o dovadă de netăgăduit că Memorandul a fost scris din voința întregului popor român??? Fiindcă Memorandul nu e altceva decât voința românilor de-a trăi liberi pe acest pământ alături de celelalte popoare.

Cauza românească își are legile ei mai presus de codul dumneavoastră juridic și nici un paragraf nu i se potrivește poporului român, fiindcă singura lege e Transilvania! Dacă vreți să călcați această lege călcați în picioare toate legile acestei lumi. Cu ce drept, domnilor judecători??? Nu vedeți că e inadmisibil să ne judecați în propria noastră casă!? Și dacă ne acuzați pentru că luptăm pentru drepturile noastre, și dacă ne găsiți vinovați pentru că idealul nostru e Libertatea, atunci chemați la judecată și Someșul, și Mureșul, și Crișurile, și munții, și plaiurile, și cerul de deasupra noastră...Condamnați-ne pe toți și faceți din Transilvania o imensă închisoare pentru

români; dar vă previn, domnilor judecători, că apele râurilor noastre nu vor putea fi niciodată stăvilite de verdictul vreunui tribunal, iar munții noștri vor rămâne și pe mai departe înalți și neclintiți ca și credința noastră.

Domnilor judecători! După ce că jandarmii și husarii s-au năpustit asupra mulțimii

și-au împrăștiat-o, deși mulțimea venise aici doar pentru a-și îmbărbăta proprii reprezentanți; după ce că au fost plătiți câțiva oameni fără căpătâi să ne arunce sudălmi și vorbe de ocară, acum, ca o

încălcare fără precedent a legii, nu ne dați dreptul să ne apărăm în limba noastră? Vă e teamă de limba noastră, domnilor judecători? Noi o vorbim de două mii de ani și

n-am ucis cu ea pe nimeni. Vroiți a ne opri să vorbim românește? Niciodată! Pentru că în două mii de ani n-a trecut o zi în care să nu se vorbească românește în Transilvania! Limba noastră e cartea de istorie a poporului Român. În două milenii de existență nimeni și nimic nu ne-a putut clinti de pe acest pământ.

Am rămas aici! V-ați întrebat cum, oare, a fost cu puțință?! Cotropirile s-au ținut lanț; neamuri de alte limbi au năvălit peste noi, dar noi am continuat să vorbim românește... Mulți ne-au adus credințele lor, felul lor de-a gândi, dar noi ne-am păstrat cugetul curat și necorcit. Am trecut prin Istorie purtând în suflete această mare taină a Unirii Românești întru pământ și ideal, iar această taină este forța cu care venim astăzi în fața lumii întregi și ne cerem drepturile, pentru că noi nu venim în fața unui tribunal ci în fața întregii lumi și o spunem răspicat: Noi suntem români!

Pământul acesta este românesc! Sufletul nostru este românesc! Trecutul românesc, și vrem ca și viitorul să fie tot românesc!

Domnilor judecători, există, mai presus ca dumneavoastră, un alt tribunal: al Istoriei! Care nu iartă. El hotărăște până la urmă. Și vine un timp când el nu mai poate fi evitat. Acel timp se numește LIBERTATE!

(Din arhiva lui Paul Antoniu)

* * * * *

Cuvântul de deschidere rostit de către I.P.S.S. Episcop Greco catholic, Iuliu Hossu la Adunarea de la Alba Iulia cu prilejul MARII UNIRI de la 1 DECEMBRIE 1918

"Fraților!

Ceasul împlinirii vremii, acesta este, când Dumnezeu Atotputernicul rostește prin poporul Său credincios, dreptatea sa însetată de veacuri. Astăzi, prin hotărârea noastră se înfăptuiește România Mare, una și nedespărțită. Rostim fericiți toți românii de pe aceste plaiuri: ne unim pe veci cu țara mamă, România!

Vă reamintiți când prin sutele de spitale, în zilele de întunecare, vă vesteam: "Va învinge dreptatea!" Vă arătam că vine ceasul când toți făcătorii nedreptății vor plânge cu lacrimi de sânge în ziua bucuriei noastre. A biruit dreptatea!

Acesta e ceasul dreptății lui Dumnezeu și a răsplătirii lui pentru suferințele purtate prin veacuri de către un neam cu credință în Dumnezeu și cu nădejde în dreptatea Lui.

Suferințele veacurilor se îmbracă în lumină cum revarsă în clipa aceasta soarele lumina sa: cu binecuvântare.

Cuvintele Domnului se împlinesc și aici întru împlinirea dreptății lui Dumnezeu. Mulți au dorit să vadă cele ce vedeți voi și n-au văzut, și să audă ce auziți voi și n-au auzit. Ochii voștri sunt fericiți că văd, urechile voastre fericite că aud Văd ziua întregirii neamului și aud bunăvestire a dreptății lui Dumnezeu. Ascultați români fericiți, bunăvestirea unirii noastre pe veci cu țara noastră România."

Dreptate și adevăr la temelie României întregite. Mărire întru CELE DE SUS lui Dumnezeu și pe pământ PACE.

Ziua învierii a sosit - să ne luminăm popoare.

Trăiască România Mare una și în veci nedespărțită.

Amin!

I.P.S.S. Episcop IULIU HOSSU - Alba Iulia la 1 DECEMBRIE 1918